

**Atbildes uz 22.01.2021. tiešsaistes seminārā
"Nodokļu izmaiņas autoratlīdzību saņēmējiem" uzdotajiem jautājumiem**

Gunta: "Lūdzu skaidrot, kādi nodokļi jāmaksā no pakalpojumu apmaksas autoratlīdzību saņēmējiem (viesnīca, lidojums)?"

2021.gadā normatīvie akti neparedz izmaiņas pakalpojumu apmaksā autoratlīdzības saņēmējiem.

Linda: "Ja autoratlīdzības saņēmējs ir vienlaikus arī darba attiecībās ar darba devēju, vai tas kā ietekmē minimālās iemaksas?"

Par periodu no 01.07.2021. līdz 31.12.2021. autoratlīdzības izmaksātājs no autoratlīdzības maksās iedzīvotāju ienākuma nodokli no ieņēmumiem līdz 25 000 eiro gadā – 25%, bet ieņēmumiem, kas pārsniedz 25 000 gadā – 40%. No šī nodokļa 80% attiecinā uz valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām, bet 20% attiecinā uz iedzīvotāju ienākuma nodokli.

VSAA atbilstoši autoratlīdzību izmaksātāja faktiski veiktajām VSAOI no autoratlīdzībām aprēķinās un reģistrēs autoratlīdzības saņēmējam VSAOI objektu.

Ja persona nav vienlaikus darba ņēmējs un VSAA aprēķinātais obligāto iemaksu objekts būs mazāks par minimālo obligāto iemaksu objektu (minimālais objekts ceturksnī - 1500 eiro (500 eiro x 3mēneši)), autoratlīdzības saņēmējam no starpības būs jāveic minimālās obligātās iemaksas 10 % valsts pensiju apdrošināšanai.

Ja persona vienlaikus ir darba ņēmējs pie darba devēja, un darba ņēmēja ienākumi kopā ar autoratlīdzības saņēmējam aprēķināto VSAOI objektu nesasniedz minimālo VSAOI objektu ceturksnī - 1500 eiro, tad šajā gadījumā minimālās VSAOI tiks aprēķinātas darba devējam un jāpiemaksā būs darba devējam.

Linda: "Ja autoratlīdzības saņēmējs saņem atlīdzību pie vairākiem darba devējiem, bet ne pie viena uz minimālo atalgojumu (darba alga), kas maksās papildus nodokļus par nepietiekamajām sociālajām iemaksām?"

Par periodu no 01.07.2021. līdz 31.12.2021. VSAA atbilstoši autoratlīdzību izmaksātāja faktiski veiktajām VSAOI no autoratlīdzībām aprēķinās un reģistrēs autoratlīdzības saņēmējam VSAOI objektu.

Ja persona būs autoratlīdzības saņēmējs pie vairākiem autoratlīdzības izmaksātājiem, tad VSAA personai reģistrētos un aprēķinātos VSAOI objektus summēs. Ja VSAA aprēķinātais obligāto iemaksu objekts būs

mazāks par minimālo obligāto iemaksu objektu (minimālais objekts ceturksnī - 1500 eiro (500 eiro x 3 mēneši)), autoratlīdzības saņēmējam no starpības būs jāveic papildus minimālās obligātās iemaksas 10 % valsts pensiju apdrošināšanai.

Tā kā autoratlīdzības saņēmējs no 01.07.2021. ir pašnodarbinātais, tad autoratlīdzības saņēmējam ir tiesības iesniegt VID apliecinājumu, ka ienākumi ceturksnī no autoratlīdzības nerasnēgs minimālo algu (ceturksnī 500 eiro x 3 mēneši) un tad nebūs jāpiemaksā papildus 10% pensijai no starpības starp minimālo VSAOI objektu un faktiski aprēķināto VSAOI objektu.

Linda: "Kā darīt ar ārzemniekiem un minimālajām sociālajām iemaksām? Vai uz tiem arī attiecināts minimālās algas sliekšnis kvartālā?"

Obligātās iemaksas neveic par autoratlīdzības saņēmējiem, kuru pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā.

Liene: "Ja ienākumi no autoratlīdzībām ir tikai noteiktos mēnešos, vai sociālās iemaksas jāveic arī par tiem mēnešiem, kuros nav ienākumu?"

Ja autoratlīdzības saņēmēja ienākumi no 01.07.2021. ir tikai no autoratlīdzības, tad viņam kā pašnodarbinātajam ir tiesības iesniegt VID apliecinājumu, ka ienākumi ceturksnī no autoratlīdzības nerasnēgs minimālo VSAOI objektu (ceturksnī 500 eiro x 3 mēneši) un tad netiks aprēķinātas minimālās iemaksas un nebūs jāpiemaksā papildus 10% pensijai no starpības starp minimālo VSAOI objektu un faktiski aprēķināto VSAOI objektu.

Iveta: "Par periodu no 1.jūlija - pasūtītājs ietur 25% vai 40%. Kā pasūtītājam zināt, kādi ir autora ienākumi un kāda likme jāpiemēro? Autoram šo jautājumu uzdot būtu nepieklājīgi."

Katrs izmaksātājs likmi piemēros, saskaitot tikai savus gada laikā izmaksātos ienākumus. 2022.gadā autors iesniegs deklarāciju un piemaksās nodokli, ja saņems ienākumus no vairākiem autoratlīdzību izmaksātājiem.

Inese: "Nerezidents gatavo rakstu grāmatai. Līdz šim tika slēgts autorlīgums. Kāds režīms šim piemēram būs jāpiemēro: no 01.07.2021. un no 01.01.2022.? Kādas būs nerezidenta tiesības atprasīt pārmaksātos nodokļus?"

Izmaksājot autoratlīdzības nerezidentiem, nodokļu piemērošana nemainās. Nerezidentam var piemērot nodokļu konvencijā noteikto nodokļa aprēķināšanas kārtību un nodokli aprēķina, piemērojot attiecīgo likmi (tāpat kā iepriekš).

Juris: "Kāpēc ir šie muļķīgie 4 EUR virs 20000 IIN progresivitātē?"

Likums nosaka šo sliekšni algas nodoklim, kuru aprēķina katram mēnesim, un tas ir 1667 eiro. Ja objekts ir jādeklarē gada deklarācijā un jānosaka gadam, tad mēneša objektu reizina ar 12 mēnešiem, un tas ir 20 004 eiro gadā.

Natālija: "Vai nav plānots mainīt, ka autoratlīdzības gūšanas avots nav naudas saņemšanas brīdis, bet tas, kad tā nauda bija nopelnīta? Cilvēkam ir bezdarbnieka statuss un viņš to zaudēs, ja saņems honorārus >500."

Natālija: "Izmaksā vecus honorārus, kas tika nopelnīti pirms bezdarbnieka statusa, tad - saimnieciskā darbība + sociālās iemaksas. Tad būs VSAA - saimnieciskā darbība = atņem bezdarbnieka statusu un pabalstu."

Bezdarbnieka statusu zaudē, ja iegūst darba ņēmēja statusu vai veic VSAOI kā pašnodarbinātais. Lai netiktu aprēķināta bezdarbnieka pabalsta pārmaksa vai netiktu pārtraukta bezdarbnieka pabalsta izmaksa, personai ir jāiesniedz VSAA dokuments (līgums), kas apliecina, ka līgums, par kuru ir saņemta autoratlīdzība, ir noslēgts par iepriekšēju periodu pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas.

Ekspresstudija: "Vai ir jāprognozē ienākumi un jāinformē VID, ja mēnesī man tie 500 no saimnieciskās darbības nesanāk? Ja nepaziņo, tad VID uzskata, ka man tie vismaz 500 ir un pieprasīs minimālo VSAOI?"

Ja pašnodarbinātais nebūs iesniedzis VID apliecinājumu par nākamā ceturkšņa plānotajiem ienākumiem un veiks VSAOI no faktiski gūtajiem ienākumiem, kas nesasniedz minimālo darba algu, tad VSAA aprēķinās minimālās VSAOI, kas pašnodarbinātajam papildus jāveic līdz minimālajai algai.

Par pašnodarbinātajam papildus veicamo iemaksu apmēru par 2021.gada 3.ceturksni VSAA līdz 20.12.2021. paziņos VID. Savukārt VID EDS sistēmā paziņos pašnodarbinātajam par VSAOI, kas jāpiemaksā līdz minimālajam VSAOI objektam. Tādā gadījumā pašnodarbinātajam 3 mēnešu laikā no VID paziņojuma saņemšanas dienas būs jāveic papildus iemaksas līdz minimālajai algai.

Ekspresstudija: "Vai man radīsies kādas problēmas, ja mana prognoze, ka nesaņemšu vismaz 500 eur, nebūs pareiza jeb ja pēkšņi no gaisa nokritis kāds pasūtījums, par kuru saņemšu, piemēram, 600 eur?"

Ja ienākums būs 600 eiro, tad VSAOI samaksās pats autors kā pašnodarbinātais.

Martins: "Kas notiek, ja prognozes par autoratlīdzību nākamajā ceturksnī nepiepildās un ir lielākas vai mazākas?"

Nodokļu normatīvie akti neparedz īpašus nosacījumus, ja prognozētie ienākumi mainās.

Iveta: "J.Neilande kādā seminārā teica, lai autora mantinieki varētu turpmāk saņemt atlīdzību, līgumā ir jānorāda autora mantinieki! Vai par šo ir pieejams detalizētāks komentārs?"

Nodokļu normatīvie akti nereglamentē un neierobežo līgumu formas vai nosacījumus.

Ekspresstudija: "Kā pašnodarbinātajam grāmatvedībā nošķirt izdevumus, kas ir minētie 25 vai 50% no izdevumiem par cita veida ienākumiem, kas nav autoratlīdzība?"

Ja žurnālu kārtu elektroniski, žurnālu drīkst papildināt ar jaunām ailēm, lai ierakstītu citu personai nepieciešamo papildu informāciju. Žurnāla ailes atļauts sadalīt sīkāk, ja tas nepieciešams detalizētai informācijas uzskaitē saistībā ar saimnieciskās darbības specifiku vai nodokļiem.

Solvita: "Ja autoratlīdzības izmaksātājs ir mūzikas izdevējs (nevis pasūtītājs) un izmaksā autoratlīdzību līdzīgi kā kol.pārvald.org. par darbu atkārtotu izmantošanu, vai nodokļi maksājami tāpat kā KPO?"

Likumā nošķir šī ienākuma veida izmaksātājus. Kolektīvā pārvaldījuma organizācijām nodokļa piemērošanas kārtība, izmaksājot autoratlīdzības, ir atšķirīga, nekā tā ir citiem autoratlīdzību izmaksātājiem.

Gunta: "Līdz šim par autora izmantoto pakalpojumu (piemēram, viesnīcu) bija jāmaksā IIN no gūtā labuma (izmantotās viesnīcas). Kā ir šogad? Gan rezidentam, gan nerezidentam?"

2021.gadā normatīvie akti neparedz izmaiņas pakalpojumu apmaksā autoratlīdzības saņēmējiem.

Kristine: "Lasīju, ka min. VSAOI objekts pēc 1.VII ir 1500 eur. Ja neiesniedz plānoto ienākumu zem 1500 cet., tad minimāli jāsamaksā 510 eur. Vai tiešām cet., saņemot 1000 eur, ir obligātās minimālās iemaksas tikai 10%, nevis 510 eur?"

Ja pašnodarbinātais, kurš vienlaikus nav darba ņēmējs, prognozē, ka viņa ienākums ceturksnī nesasnies minimālo VSAOI objektu (1500 eiro (500 eiro x 3 mēneši), un viņš VID ir iesniedzis apliecinājumu par nākamā ceturkšņa plānotajiem ienākumiem, tad tādā gadījumā pašnodarbinātais veic VSAOI 10% apmērā pensiju apdrošināšanai no faktiski gūtajiem ienākumiem, un VSAA viņam neaprēķina obligātās minimālās iemaksas, kas jāpiemaksā līdz minimālajai algai. Piemēram: ja pašnodarbinātā ienākums ceturksnī ir 1000 eiro un VID ir iesniegts apliecinājums par plānotajiem ienākumiem, tad pašnodarbinātais VSAOI veic 100 eiro apmēra (10% no 1000 eiro).

Ja pašnodarbinātais nebūs iesniedzis VID apliecinājumu par nākamā ceturkšņa plānotajiem ienākumiem un veiks VSAOI no faktiski gūtajiem ienākumiem, kas nesasniedz minimālo darba algu, tad VSAA aprēķinās minimālās VSAOI, kas pašnodarbinātajam papildus jāveic līdz minimālajai algai, un par trešo ceturksni līdz 20.12.2021. paziņos par to VID. Savukārt VID EDS sistēmā paziņos pašnodarbinātajam par VSAOI, kas jāpiemaksā līdz minimālajam VSAOI objektam Tādā gadījumā pašnodarbinātajam 3 mēnešu laikā no VID paziņojuma saņemšanas dienas būs jāveic papildus iemaksas līdz minimālajai algai.

Paula: "Vai autoram būs jāsak izrakstīt pasūtītājam rēķini līdz šim esošo autoratlīdzības līgumu vietā?"

Ja ir noslēgts autoratlīdzības līgums, tad vispārīgā gadījumā normatīvajos aktos nav ietverta prasība autoram papildus izrakstīt rēķinu.

Sandis: "Vai no 2022.gada 1.janvāra arī vienreizējas autoratlīdzības saņemšanai (piemēram, 50 EUR par rakstu) jāreģistrējas kā saimnieciskās darbības veicējam?"

Var izvēlēties - reģistrēt saimniecisko darbību vai nodokļu piemērošanu veikt kā no uzņēmumu līguma un neregistrēt saimniecisko darbību.

Ingrīda: "Ja Autora (ietvara) līgums slēgts 2020.gadā, vai 2021.gadā atlīdzībām par atsevišķiem darbiem no šiem līgumiem tiks piemērots 2020.gada nodokļu regulējums?"

Ja autoratlīdzības līgums ir noslēgts līdz 2020. gada 31. decembrim un samaksa atbilstoši noslēgtajam autoratlīdzības līgumam tiek izmaksāta 2021. gadā, tad piemēro likuma normas redakcijā, kas bija spēkā 2020.gada 31.decembrī.

Linda: "Labdien. Vēlreiz uzdodu jautājumu, iespējams atkārtojos. ja esmu nodarbināta SIA un saņemu autoratlīdzību, piemēram 1000 eur, vai man ir jāmaksā papildus soc. nodoklis tam ko izmaksātājs jau samaksājis?"

Ja autoratlīdzības izmaksātājs nodokli ir ieturējis izmaksas vietā, tad papildus nekas nav jāmaksā.

Inese: "Ja ir darba attiecības un saņemu algu virs minimālās algas, darba devējs nomaksā nodokļus. Vai saņemot autoratlīdzību man vēl jāmaksā atsevišķi soc. nod.? Piem., janvārī alga 1000 eur, un vēl ir autoratlīdzība 1000 eur?"

Ja autoratlīdzības izmaksātājs nodokli ir ieturējis izmaksas vietā, tad papildus autoram nekas nav jāmaksā.

Lāsma: "Labdien! Šobrīd esmu bērnu kopšanas atvaļinājumā un VSAA pieļauj ka minimālas algas apmēram var būt ieņēmumi kā autoratlīdzība. Ieviešot jaunās izmaiņas, sanāk, ka es vairāk nedrīkstu saņemt šādus ieņēmumus, lai nemainītos pabalsta apjoms. Lūdzu komentējiet."

Līdz 30.06.2021. no autoratlīdzībām tiek veiktas VSAOI tikai pensijai (5%) un šīs VSAOI nedeva tiesības uz vecāku pabalstu. Sākot ar 01.07.2021., no autoratlīdzības samaksātā nodokļa 80% ir VSAOI visiem apdrošināšanas veidiem, t.sk. arī vecāku apdrošināšanai, kuriem ir pakļauts pašnodarbinātais. Līdz ar to, ja vecāku pabalsta saņemšanas laikā tiks veiktas VSAOI no autoratlīdzības, vecāku pabalsts tiks izmaksāts 30% apmērā no piešķirtā pabalsta apmēra.

